

Posudek oponentky habilitační práce

Univerzita Karlova

**Fakulta
Obor řízení**

**Uchazeč
Pracoviště uchazeče
Habilitační práce
Oponent
Pracoviště**

Právnická fakulta
Pracovní právo a právo sociálního
zabezpečení
JUDr. Jakub Tomšej, Ph.D.
Právnická fakulta Univerzity Karlovy
Spory o skončení pracovního poměru
doc. JUDr. Mgr. Eva Šimečková, Ph.D.
Filozofická fakulta Univerzity Palackého v
Olomouci

I. Základní údaje o práci

Posuzovaná práce je věnována tématu sporů o skončení pracovního poměru a je předložena jako habilitační práce v oboru pracovního práva a práva sociálního zabezpečení. Její celkový rozsah činí 197 stran, vlastní text čítá 192 stran, zbytek tvoří obsah práce, seznam zkratk, seznam literatury a abstrakt. Použitá literatura je převážně česká, a to jak literatura aktuální i starší vztahující se k tématu práce, ale autor vychází i z anglických a německých děl. Seznam literatury je rozdělen na monografie a odborné články a další zdroje. K práci mohl být připojen i seznam použité judikatury.

II. Aktuálnost tématu

Zvolené téma habilitační práce je teoreticky i prakticky aktuální, v české literatuře není mnoho publikací monografického charakteru na uvedené téma, proto je posuzovaná publikace nepochybným přínosem, a to nejen z důvodu zaplnění mezery v české nauce pracovního práva, ale zejména vzhledem k mimořádně vysoké úrovni zpracování problematiky. Autor plně osvědčil hluboké a rozsáhlé znalosti nejen českého pracovního práva, ale i rozsáhlé znalosti německé a anglické literatury ve zkoumané oblasti. Práci pak vhodně doplňuje v jednotlivých kapitolách historický exkurz do doby platnosti starého zákoníku práce i do období 1. republiky. Výběr tématu odpovídá požadavkům kladeným na tento typ prací. Práce je komplexním zpracováním tématu. Autor práci zpracoval na mimořádné vědecké úrovni, zároveň formuloval praktické závěry, které jsou teoreticky podloženy. To je patrné na kritickém pohledu na judikaturu soudů i na uvedení případů, kdy autor vychází ze své advokátní praxe. Z habilitační práce je patrné, že autor zkoumané problematice rozumí a jeho znalosti nejsou jen teoretické, ale že má i značné praktické zkušenosti.

III. Obsahové zaměření práce, struktura práce

Svou práci autor člení na 11 kapitol, včetně číslovaného úvodu a závěru. V úvodu práce autor vymezuje pojem pracovněprávního sporu a nastiňuje otázku (ne)řešení pracovněprávních konfliktů souvisejících se skončením pracovního poměru, zabývá

se i důvody klesajícího počtu pracovněprávních sporů projednávaných soudy v ČR. Druhá kapitola obsahuje výklad o pracovněprávním soudnictví v současnosti, včetně historického exkurzu, kapitola se věnuje pojmenování pracovních věcí, vymezení účastníků a předmětu individuálních pracovněprávních sporů. V třetí kapitole je rozebráno postavení přisedících, a to ve srovnání se zahraničními právními úpravami, a to ve Velké Británii a Německu. Autor kriticky analyzuje institut přisedících, lze naprosto souhlasit s názorem, že senátní způsob rozhodování se může podepsat na délce řízení. Přidaná hodnota laického prvky v dnešním soudnictví již neexistuje a je zřejmé, že tak jak trefně uvádí autor, zrušení tohoto institutu bude pro celý systém spíše úlevou. Čtvrtá kapitola se zabývá hranicí mezi neplatností a zdánlivostí a postupem ve sporu týkajícím se jednak neplatného jednak zdánlivého rozvázání pracovního poměru. Kapitola odráží historický vývoj posledních let po přijetí (nového) zákoníku práce a následně občanského zákoníku a související změnu koncepce neplatnosti (absolutní a relativní) a vložení nicotnosti do zákoníku práce. Pátá kapitola přináší odpovědi na otázky vztahující se ke smyslu a účelu sporů o skončení pracovního poměru včetně ohlédnutí za stabilitou pracovního poměru v posledních šedesáti letech a proměnou oné stability. Dílčí závěr pak ukazuje možnosti inspirace ze zahraničních právních úprav. V šesté kapitole pojednává autor o neplatném rozvázání pracovního poměru, zabývá se situací, kdy je žalobcem jak zaměstnanec, tak zaměstnavatel. Autor se zabývá koncepcí i praktickými aspekty „požadavku na pokračování pracovního poměru“, dále podáním žaloby a následky rozvázání pracovního poměru. Sedmá kapitola se vypořádává s problematikou právní obrany při zdánlivém rozvázání pracovního poměru. V dílčím závěru autor trefně upozorňuje na problematické uplatnění nároků, nejasnosti a nejistotu účastníků ve sporu o skončení zdánlivého pracovního poměru. Poukazuje na dobu před rokem 2014, kdy byla situace pro účastníky jednodušší, kdy existoval pouze jediný způsob, kterým bylo možné dovolat se vad. Na předchozí kapitoly navazuje logicky část věnovaná náhradě mzdy nebo platu, ve které autor rozebírá rovněž moderaci mzdy nebo platu. V závěru k této kapitole nabízí i na základě zahraničních postřehů řešení de lege ferenda, tak aby byla zajištěna „spravedlnost a ochrana pro obě strany pracovního poměru“. V deváté kapitole autor pojednal o dalších sporech týkajících se rozvázání pracovního poměru. Tato kapitola vhodně doplňuje právním rozbohem další nároky zaměstnance a zaměstnavatele související se skončením pracovního poměru. Desátá kapitola popisuje další možnosti stran ukončit spor smírně. Závěr habilitační práce shrnuje a dále rozvádí doporučení, která jsou v práci obsažena v dílčích závěrech. Lze souhlasit s názorem autora, že pro praxi by bylo vhodnější zakotvit jedinou procesní cestu, která by byla účastníkům k dispozici jak v případě neplatnosti, tak zdánlivosti. Za správný považuje oponentka návrh, aby finanční nároky zaměstnance nemusely být vázány na stanovisko žalobce (zaměstnance), kterým požaduje pokračování pracovního poměru, protože by touto změnou skončilo pouhé „předstírání“ zájmu žalobce na pokračování pracovního poměru. Autor navrhuje zároveň i změnu právní úpravy v oblasti finančních nároků zaměstnance, připomíná tím i možnosti posílení práv osob, které nebyly schopny práci vykonávat např. z důvodu špatného zdravotního stavu.

Autor dodržel zvolené zadání práce a práce je vhodně rozvržena do jednotlivých kapitol, které jsou ještě dále členěny tak, jak to odpovídá potřebám tématu. Struktura práce zcela odpovídá zvolenému tématu. Jednotlivé kapitoly obsahují dílčí právní závěry, závěrečné shrnutí je přehledné a výstižné, je použitelné pro právní a zákonodárnou praxi a návrhy de lege ferenda mohou být základem pro další diskusi na dané téma. Po věcné stránce má práce vynikající úroveň.

IV. Použitá metodologie

Předložená práce ukazuje autorovu zkušenost při zpracování právní problematiky a jeho schopnost používat odpovídající metody práce. Autor především analyzoval text příslušných právních předpisů a následně získané poznatky syntetizoval. Pracoval s příslušnou právní úpravou a její aplikací v praxi, včetně judikatury. Využívá i metodu historickou, kdy popisuje vývoj před a po rekodifikaci soukromého práva, ale tam, kde je to vhodné, tak se vrací i do doby první republiky. Autor využívá metodu komparace s právními úpravami Německa a Velké Británie, obě právní úpravy mu posloužily jako zdroj inspirace pro závěry vztahující se k české právní úpravě. Použité metody vědecké práce i výkladu právních předpisů odpovídají zaměření a cílům předložené habilitační práce.

V. Práce s literaturou a dalšími zdroji

Práce je doplněna odpovídajícím seznamem literatury k dané problematice (české i zahraniční), autor se zdroji v práci průběžně pracuje, a to jak v samotném textu, tak s příslušnými citacemi nebo odkazy. V práci je dodržena citační norma, citace jsou vhodně použité a zároveň představují reprezentativní výběr. V některých případech autor uvádí po čarou i věcná doplnění nebo rozvíjí argumentaci uvedenou v základním textu práce. Poznámkový aparát tím přispívá k přehlednosti textu. Autor pak odkazuje ve velké míře i na rozhodnutí soudů, převážně pracovněprávního senátu Nejvyššího soudu ČR.

VI. Formální stránka práce, jazyková a stylistická úroveň

Z formálního hlediska splňuje předložená habilitační práce požadované náležitosti. Práce je na vysoké jazykové, stylistické i grafické úrovni. Práce je psána odborným vědeckým stylem s použitím odpovídající terminologie. K formální stránce práce nemá oponentka žádné připomínky. Oponentka provedla kontrolu originality z programu Turnitin a dospěla k závěru, že práce je originálním dílem, shoda se objevuje v případech citací právní úpravy a citací literatury.

VII. Otázky k obhajobě

Jak by mohly de lege ferenda vypadat finanční nároky zaměstnance v případě neplatnosti rozvázání pracovního poměru. Představte své návrhy na změnu pracovněprávní legislativy v této oblasti.

Je laický prvek při rozhodování pracovněprávních sporů v současnosti (obecně) potřebný?

VIII. Závěr

Oponentka konstatuje, že autor prokázal vynikající znalost dané problematiky, schopnost formulovat teoretické závěry, provedl rozbor rozhodovací praxe soudů a komparaci se zahraničními právními úpravami.

Na základě výše uvedeného dochází oponentka k závěru, že habilitační práce JUDr. Jakuba Tomšeje, Ph.D. s názvem „Spory o skončení pracovního poměru“ splňuje požadavky standardně kladené na habilitační práce v oboru pracovní právo a právo sociálního zabezpečení a doporučuji ji proto k obhajobě před vědeckou radou.

Z tohoto důvodu navrhuji, aby kandidátovi byl udělen vědeckopedagogický titul docent pro obor pracovního práva a práva sociálního zabezpečení.

V Olomouci dne 19. 7. 2024

doc. JUDr. Mgr. Eva Šimečková, Ph.D.
oponentka